

MILE MAMIC
Zavod za jezik IFF, Zagreb

UDK: 801.316.4-323.9:
:808.62/.61/.63 (099)
Izvorni znanstveni članak
Primljeno: 3/85

HRVATSKI, SRPSKI I SLOVENSKI JEZIČNI PURIZAM U RJEČNIKU JURIDISCH-POLITISCHE TERMINOLOGIE

R. Simon definira purizam kao "nastojanje oko čišćenja jezika od suvišnih inojezičnih elemenata, a isto tako i od riječi i izraza vlastitog jezika koje imaju prizvuk vulgarnosti, a osobito u suzbijanju loših neologizama."¹ Tom pitanju posvećuje i Brozović veliku pozornost i smatra odnos pojedinih slavenskih jezika prema purizmu prilično važnim pri utvrđivanju njihove standardnosti.² On pod purizmom razumije takav tip purizma kakav je zastupljen najjasnije u češkom standardnom jeziku, te dalje ispravno tvrdi kako se "svaki standardni jezik izgrađuje u procesima koji su idejno i psihički opterećeni shvaćanjima i postupcima što bi se mogli nazvati purizmom."³ U tom smislu i anti-purizam je nekakav purizam, a može se s opravdanjem reći da je i djelatnost Vuka Karadžića imala puristički karakter, samo što se njegove predodžbe o poželjnom i nepoželjnom razlikuju od uobičajenog purizma.⁴ Purizam se najčešće shvaća kao svjesna obrana nekog jezika od jezičnih utjecaja drugih jezika na svim razinama. Najčešće to dolazi od izražaja na leksičkoj razini jer je tu utjecaj najjači i najuočljiviji. Sasvim je razumljivo da je otpor bio najjače usmjeren onamo otkud je prijetila najveća opasnost po narodni i jezični identitet. U takvim uvjetima jezik je ponekad bio jedini mogući način otpora malih naroda spram jačem tuđinu koji je često pokušao nametnuti i svoj jezik manjim, potlačenim narodima. Sjetimo se samo da su Englezi uspjeli jezično anglizirati čak i Irce. Hrvatima i Slovencima prijetila je opasnost od germanizacije. Stoga je razumljiv njihov otpor njemačkom jezičnom utjecaju, dok je u Srba uporaba germanizama bila znakom kulture, jer nisu bili u takvoj opasnosti.

Rječnik Juridisch-politische Terminologie tiskan je u Beču 1853. Posebna komisija izradila je popis njemačkih pravnih i političkih naziva, a zatim je to prevedeno na pojedine slavenske jezike. Osim pravnih i političkih naziva sadrži obilje gospodarskih, trgovačkih, ratničkih i drugih naziva. Za južnoslavenske jezike izišlo je jednotomno

¹ Usp. Rikard Simeon, *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva*, Zagreb 1969, s.v. purizam.

² Usp. Dalibor Brozović, *Standardni jezik*, Zagreb 1970, 49.

³ Usp. Brozović, *n. d.*, 49.

⁴ Usp. Brozović, *n. d.*, 49. - Još Radoslav Katičić, *O purizmu*, Jezik, Zagreb, XXI, 3-4, 86. i 87.

izdanje. U njemu se uz njemačku natuknicu navode nazivi na hrvatskom, srpskom i slovenskom jeziku. Djelo je veoma zanimljivo i stoga što je to prvo čedo Bečkog književnog dogovora, te su priređivači hrvatskog i srpskog dijela, a donekle i slovenskog, barem deklarativno težili za što većim jedinstvom. Ovdje ćemo razmotriti to djelo s gledišta hrvatskog, srpskog i slovenskog jezičnog purizma, i to na veoma indikativnoj građi - na evropeizmima. Evropeizme ovdje donosimo najčešće u njihovu njemačkom liku jer se radi o njemačkom predlošku, koji se imao prevesti na hrvatski, srpski i slovenski, ali se već u njemačkom predlošku nekad nalazi lik kakav je u jeziku izvorniku, najčešće latinskom, često francuskom, a ponekad talijanskom, španjolskom i dr. Radi preglednosti razvrstat ćemo građu u nekoliko relevantnih kategorija, a nazive donosimo radi vjernosti u njihovoj izvornoj grafiji bez obzira na njihovo zvučno ostvarenje. Srpske nazive transliteriramo latinicom, gdje znakom ' obilježujemo poluglase, premda su oni samo ostaci grafijskog konzervativizma. Jezike odvajamo znakom :

1. Evropeizam samo u hrvatskom dijelu

Za ovu kategoriju nije se našlo primjera u građi.

2. Evropeizam samo u srpskom dijelu

Intimat (Regierungs-Erlass in Ungarn, Ordonnanz): kraljevska naredba: *intimat*': kraljevska naredba.

Oekonom: kućanik (gospodar): *ekonom*', kućanik': gospodar.

Oekonomie: kućanstvo (gospodarstvo): *ekonomia*, kućanstvo: gospodarstvo.

Apothekar: ljekarnik: *apotecar*', ljekarnik': lekar, zdravilar.

Demarcations-Linie: međašni potez: međašna *linia*, međašnyj potez': mejna poteza.

Banquier: mjenar: *mënar*', *bankier*': menjar.

Quittung: namirnica: namirnica, *kvitta*: pobotnica, oddolžnica, pobotni list.

Rescript: naredbenica: *reskript*': odpis.

Gouverneur: nastojnik: upravitel', *gubernator*: deželni poglavar.

Finanz-: novčanski: *finacialnyj* (što se tiče *financia*): kar se tiče dnarstva.

Deputation: odaslanstvo: *deputacia*: poslanstvo.

Amnestie: odrješba: oprostnica, *amnestia*: prizanesba.

Dotation: oskrba: *dotacia*, snabdëñe: založba.

Kanzelei: pisarnica: pisarnica, *kancelaria*: pisarnica.

Cassa: pjeneznica: pëneznica, *kassa*: dnarnica.

Zahlungs-Regress: platežna zavrata: platežnyj *regres*': nazadba zavoljo plačila.

Semester: polugodište: polugodište, *semestr*': pol-letje.

Repertorium: potražnik: *repertorij*: iskavnik.

Formular: pregledalica: *formular*', obrazac': obrazec, izgledak.

Devise (Losungswort): priča: priča, *deviza*: poslovice, geslo.

Abdruck (Exemplar): primjerak: *ekzemplar*': iztisek.

Post-Recepisse: poštarska primka: poštarskyj *recepiss*': poštna primka.

Rezultat: proiztok, plod: proiztok', plod', *rezultat*': nasledek, izid.

Manipulation (Manipulationswesen): rukovanje, rukovništvo: *manipulacia*, rukovništvo: rokovanje.

Acteur (Schriftführer): spisnik (spisilac): *aktuar*' (spisivatelj): zapisovavec.

Senat: staróvjeće: *senat*': starašinstvo.

Senator: starovijećnik: *senator*': starešina.

Rubrik (eine Spalte): stupac: *rubrika*: predelek.

Typographie: tiskarnica, tiskopisje: *tipografia*, pečatnja: tiskarnica.

Commentar: tumačnica: *kommentar*': razlagavec.

Revers: uzpisje: *revers*': protipis.

Regent (Monarch): vladar: *monarh*': vladar.

Dynastie: vladarska porodica: vladatelj'ska porodica, *dinastia*: vladarska rodovina.

Fond: zaklada: *fond*': zaklad, zalog.

Regress: zavrata: navrata, *regress*': nazadovanje, nazadba, nazadna pravica.

Szepter: žezlo, šibika: *žezlo*, *skiptar*': žezlo.

3. Evropeizmi samo u slovenskom dijelu

Notar: bilježnik: bilježnik': *notar*.

Antidatiren: datovati naprijed: datovati napred': naprej *datirati*, *antidatirati*.

Duplik: drugotnica (drugi odgovor tuženika): drugotnica (drugi odgovor' tuženika): *duplika*.

Statistik: državopis: državopis': *statistika*.

Capital: glavnica glavno: glavnica, glavno: *kapital*, glavnica, istina.

Civil-: gragjanski: građanskij: *civilni*.

Curs, Gelder-: hod, tečaj, novčani hod, tečeje: hod', tečaj, novčanyj hod', tečaj: hod, *kurz* dnarja, zmenitna cena.

Pensions-Gehalt: izslužnička plata: izslužnička plata: *penzija*.

Execution: izvršba, izvrha, ovrha: izvršba: izvršba, *eksekucija*, ispeljava.

Galanterie-Waarenhandel: kitničarstvo (trgovina robom za kitnju): trgovina espapom za kitnju: kupčija s *galanterijskim* blagom.

Intercalar-Rechnung: megjutimni račun: izmeđunyj račun': medtimni, *intrkalarni* račun.

Pontonier-Corps: mostovništvo: mostovništvo: *pontonirji*.

Diäten: nadnevica: nadnevica: dnine, *diete*.

Supplent: nadomjestnik: nadoměstnik', dopunitel': nadomestnik, *suplent*.

Didaktik: naukoslovlje: naukoslovlje: podukoznanstvo, *didaktika*.

Invalide: nemoćni vojnik: nemoćnyj vojnik': *invalid*.

Patental-Invalid: nemoćni vojnik sa poveljom: nemoćnyj vojnik' sa povel'om': *patentalni invalid*.

Esconto: odbitak: odbitak': *eskonto*, odbitek.

Uniform: odora: odora: *uniforma*.

Coupon, Zinsen-: odrezak kamatni: kamatnyj odrezak': obrestni *kupon*.

Contumaz (im Prozesse): okornost (nedolazak pred sud): okornost' (nedolazak' pred' sud'): neprihod, nepokornost, *kontumacija*.

Gensd'armerie: oružanstvo, oružništvo: četništvo: žandarmerija, straža za deželno varnost.

Gensd'arm: oružnik: četnik': žandar.

Pasquillant: oskvrničar: oskvrničar': pisavec zasramovanih pisem, *paskvilant*.

Deputat: plata u stvarima: plaća u stvarima: podajna plaća v blagu, dodajek, *deputat*.

Concurs-Eröffnung: početak natečaja: početak' natečaja: razglašenje *konkurza*, kanta.

Stipendium: poduporka: blagodějaně: *stipendija*.

Stipendist: poduprenik: blagodějanec': *stipendist*.

Bollete: pokazka: pokazka: *boleta*.

Inventar: popis stvari (nagjevnik): popis': popis, *inventar*.

Rabatt: popust: popust': *rabat*, spustek cene, utrzek.

Remisse: poslatk (mjenice mjesto novaca): poslatk' (mēnice mēsto novaca): *rimesa*, poslatev menice v plaćilo.

Postillon: pošarski sluga: pošarskij sluga: *poštijlon*.

Patent: povelja: povelja: *patent*.

Fideicommiss: povjera: vėroostava: *fidejkomis*.

Privilegium: povlastica: povlastica: *privilegija*.

Agiotage: pridovanje: pridovaně: dobićkarjenje z nadavkom, *adžotaža*.

Controlle: prigled: prigled': prigled, *kontrola*, občuvanje.

Controleur: priglednik: priglednik': priglednik, *kontrolnik*.

Transport: prijepat: prepat': prevoz, *transport*.

Assessor: prisjednik: prisědnik': *asesor*, prisednik.

Ascultant: prislušnik: prislušnik': *askultant*.

Adjunct: pristav: pristav': pridružnik, *adjunkt*.

Cridator: propalica: propalica: *kridatar*, prezadolženec.

Crida: propaostvo: propaostvo: kant, sklic upnikov, *krida*.

Factura (Waarenrechnung): račun od robe: račun' od' espapa, od' robe: *faktura*, račun blaga.

Organ (überhaupt): radilo: uredilo: *organ*.

Dividende: razdjelka, razdjelni zapadak: razdělka, razdělnoj zapadak': *dividenda*, delež.

Officiant: službenik: službenik': *oficiant*.

Fassion: spoznanje (valovanje): izjavlěně: napoved, *fasiija*.

Concurs (über die Vermögen): stečaj: stečaj: kant, sklic ali stek upnikov, *konkurz*.

Concurs-Massa: stečajna masa (gromada): stečajna massa: konkurzna sklada.

Conto current: tekući račun: tečajnj račun': tečajni račun, *kontokurrent*.

Trassant: teznik: poteznik': poteznik, *trasant*.

Trassat, s. Bezogener: tezochnik: potezochnik': napotezjnjenec, *trasat*.

Recurs: utečaj: utečaj: *rekurz*.

Recurrent: utočnik: utočnik': pribežnik, *rekurent*.

Sequestration: uzapta, uzapćivanje: uzapta, uzapćivaně: *sequestracia*.

Sequester: uzaptitelj: uzaptitelj': *sekvester*.

Reaction: uzdjelovanje: uzdělovaně: *reakcia*.

Souverain: vrhovnik: vrhovnik': *suveren*.
Souverenität: vrhovnost: vrhovnost': *suverenstvo*.
Repressiv: zaustavni: zaustavnyj: odvračni, *represivni*.
Patronat: zavjetništvo: zavětničtvo: *patronstvo*.
Parlament: zborište: sborište: zbirališe, *parlament*.
Criminal-Gericht: zločinstveni sud: zločinstvenyj sud': *kriminalna* sodnija.
Urne: žara: žara: *urna*.

4. Evropeizam samo u hrvatskom i srpskom

U građi nema potvrda za ovu kategoriju, ali ima zanimljiv primjer da pod njem. Vormund i Gerhab stoji u hrv. *tutor*, zakrilnik, u srp. *tutor* a u slov. varh. Ovdje valja napomenuti da često umjesto evropeizma stoji u hrv. i srp. turcizam, talijanizam, neogrecizam ili pak mađarizam. Evo nekoliko takvih promjera:

Munition: *džebana* (tur.), prah i olovo, strjelivo: *džebana*, prah' i olovo, strēljivo: strelivo.
Papier: *hartija*, papir: *hartia*, papir: *papier*.
Interessen (Zinsen) vom Capital: *kamate* (novogrčki) od glavnice: *kamate* od glavnoga: obresti (odstotki) od kapitala.
Medaille: *kolajna* (tal.): *kolajna*: svetinja.
Mauth: *malta*, *mütnica*: *mütnica*: cestnina.
Compagnon: *ortak* (tur.): *ortak'*: družbenik.
Compagnie (Gesellschaft): *ortakluk*, *ortaštvo*: *ortakluk'*: družba.
Borg: poček, *vjeresija* (tur.): poček, *veresia*: upanje, poček.
Profession (Handwerk): *zanat* (tur.): *zanat'*: rokodelstvo, obrtnija.
Urne: *žara* (tur.): *žara*: urna.
Comitat (Gespannschaft): županija, *varmegja* (mađ.): župania, *varmeda*: županija.

5. Evropeizam samo u hrvatskom i slovenskom

Ni za ovu kategoriju nema potvrda.

6. Evropeizam samo u srpskom i slovenskom

Majorat: bližerodstvo: *majorat'*: bližerodstvo, *majorat*.
Telegraph: brzojav: brzojav', *telegraf'*: *telegraf*, daljnopisnik.
Tarif: cjenik: cénovnik', *tarifa*: *tarifa*, cena.
Officier: častnik: častnik', *officir'*: *oficir*.
Quarantaine: četresnica, lazaret: četrdesetnica, *karantina*: *kvarantina*, zdravstvena zaprtija.
Marschall (fürstlicher Haushofmeister): domovnik: *maršall'*: *maršal*.
Estaffette: hitnica: *štafeta*: *štafeta*.
Monarch: jednovladac: *monarh'*: *monarh*, vladar.
Monarchie (das Land): jednovladovina: *monarhia*: *monarhija*.
Monarchie (die Würde): jednovladstvo: *monarhičtvo*: *monarhija*, samovladstvo.

- Protokollist: napisovnik: napisivatelj', *protokollista: protokolista*.
- Hypothek: nepokretni zalog: nepokretna zaloga, *hipoteka: nepremakljiva zastava, hipoteka*.
- Pionnier-Corps: obklopništvo: *pionirski kor: pionirji*.
- Replik: odgovor tužioca: *replika*, odgovor' tužitelja: protiodgovor, *replika*.
- Decret: odlučnica: *dekret': dekret*.
- Taxe: odredbina: *taksa: taksa*.
- Advocat: odvjetnik: odvetnik', *advokat': pravdnik, odvetnik, advokat*.
- Advocatur: odvjetništvo: odvetništvo, *advokatstvo: pravdarstvo, advokatura*.
- Protest-Aufnahme: oprosvjedovanje: primiti *protest': nareja, zapis protesta*.
- Pasquill: oskvrnka: *paskvilla*, oskvrnka: paskvila, zasramjavni spis, obraz.
- Kanzler: pečatnik: *kancler': kancler*.
- Konceptist: perovogja: perovoda, *koncipista: koncipist*.
- Kanzelist: pisar: pisar', *kancelusta: pisar, kancelist*.
- Archiv: pismara: *arhiv': pismohraniše, arhiv*.
- Cassa-Constrirung: pjenezničko preračunanje: *skontrovaně peneznice: skonstriranje dnarnice*.
- Magistrat: poglavarstvo: *magistrat': magistrat*.
- Kataster: porezača: *kataster', poreznik': kataster*.
- Privat-: posebnički: *privatnyj: privatni, osebujni*.
- Commisär: povjerenik: *kommiszar': komisar*.
- Commission: povjerenstvo: *kommisssia: komisija*.
- Commissionär: povjerenik: pověrenik', *kommissioner': komisioner*.
- Audienz: predpust: predpust', *audiencija: poslušanje, audiencia*.
- Exemplar: primjerak: *ekzemplar': eksemplar*.
- Compromiss: pristatak: *kompromis': kompromis*, pogodba za (poljubnega) radsodnika.
- Auditoriat: saslušništvo: saslušništvo, *auditorstvo: avditorstvo*.
- Feldmarschall: ratovnik: vojenyj *maršall': poljni maršal*.
- Polizei: redarstvo: redarstvo, *policia: policija*.
- Bilanz: sominj, zaključni račun: *bilanc', zaključnyj račun': bilanca, otehtni, izravnavni račun*.
- Seniorat: starješinstvo: *seniorat': seniorat*.
- Cordon: stega: *kordun': kordon*.
- Marsch: stupanje, put: stupaně, *marš': marš*.
- System: sustava: *sistem', uređeně: sostava, sklad, sistem*.
- Fabrik: tvorionica: *fabrika: fabrika*.
- Fabricant: tvornik: *fabrikant': fabrikant*.
- Firma: tvrtka: *firma: fīrma, ime*.
- Registratur: upisara: *registratura: registratura, pismarnica*.
- Fanatismus: zanešenstvo: *fanatizm': vžganost, fanatizem*.
- Ovdje bi se mogao ubrojiti još primjer gdje za njem. Elementar-Schaden u hrv. stoji živaljna šteta, u srp. *stihijna šteta*, a u slov. *elementarna škoda*.

7. Evropeizam u sva tri jezika

Börse: *burza*, trgovara, trgovačko sastanište: *burza*, trgovačko sastanište: *borsa*.
Censor: *cenzor* (prosudnik): *cenzor'* (prosudnik'): *cenzor*, predsojavevec.
Censur (Bücher-): *cenzura* (prosuda): *cenzura* (prosuda): predsoja rokopisov, *cenzura*.
Datum: datovanje, data: datovanē, *data*: *datum*.
Diplom: *diploma* (pravulja, pravolist): *diploma*: *diplom*.
Diplomatie: *diplomacija* (praviljarstvo, prabolistništvo): *diplomacia*: *diplomacija*.
Diplomat: *diplomat* (pravuljar, pravolistnik): *diplomat'*: *diplomat*.
Facultät: *fakultet*: *fakultet'*: *fakulteta*.
Feudum: *feud*: *feud'*: *fevd*.
Fiscal-Adjunct: *fiškalni* pristav: *fiškalnyj* pristav': *fiškalni* adjunkt.
Gymnasium: *gimnazij*: *gimnazija*: *gimnazija* (*gimnazij*).
General: *gjeneral*, glavnik: *general*: *general*.
Papier: hartija, *papir*: gartija, *papir'*: *papir*.
Schiffs-Capitän: *kapetan* ladje, broda: *kapetan* broda, lađe: ladjin *kapetan*.
Commandeur: *komandjer*: *komandir'*: *komandēr*, komendnik.
Kammer: *komora*: *komora*: *kamera*.
Communistisch: *komunistički*: *komunističkij*: *komunistni*.
Consul: *konzul* (posaoNIK, zaklonik): *konzul'*: *konzul*.
Consulat: *konzulat* (posaoBina, zaklonstvo): *konzulat'*: *konzulstvo*, *konzulat*.
Lyceum: *licej*, nadučilište: *licej*: *licej*.
Minister: *ministar* (doglavnik): *minister'*: *minister*.
Ministerium: *ministarstvo* (doglavstvo): *ministerstvo*: *ministerstvo*.
Vice-Consul: namjestni posaoNIK, *konzul*: naměstnyj *konzul'*: mesto-konzul.
Bank (Institut): novčara, *banka*: novčara, *banka*: *banka*.
Pragmatische Sanction: *pragmatička sankcija*: *pragmatička sankcia*: *pragmatična sankcija*.
Regiment: pukovnija, *regimenta*: polk', *regimenta*: *regiment*.
Compagnie (Militär): satnija, *kumpanija*: satnija, *kumpanija*: *kompanija*.
Bataillon: tisućnija, *batalijun*: *batalion*: *bataļjon*.

Ovdje imamo 10 primjera u kojima samo hrvatski nudi i zamjenu za evropeizam, nekoliko puta i srpski zajedno s hrvatskim, a nema primjera u kojima zamjenu nudi samo srpski ili slovenski.

8. Zamjena evropeizma u svim jezicima

Ovo je svakako najbogatija kategorija. To znači da je u sva tri jezika prevladavala osnovna težnja da se i internacionalizmi (evropeizmi) zamjenjuju domaćom riječi. Nekad je to posuđenica iz češkog, ruskog ili drugog slavenskog jezika, ponekad iz turskog, mađarskog, talijanskog i sl. Svakako najviše ima primjera više ili manje uspjelog kalikiranja. Ovdje se radi samo o "domaćim" nazivima bez dopuštenja internacionalizma. Dodamo li tome primjere u kojima se u pojedinom jeziku ispred ili iza evropeizma, u zagradi ili bez nje, nudi domaća zamjena, onda je još očitija puristička težnja u sva

tri jezika. Bilo bi zanimljivo i to jezično blago jezično i terminološki proučiti, istražiti odnos ponuđenih naziva prema povijesti dotičnoga jezika i njihovu prihvaćenost u kasnijoj praksi, ali to neće biti zadatak ovoga rada.

Ako podatke iz pojedinih kategorija izrazimo brojkama, onda bi to bilo ovako:

1. Nema ni jednog primjera u kojem bi samo u hrvatskom dijelu stajao evropeizam, a da ga nema barem u jednom od druga dva jezika.
2. U 36 primjera evropeizam je ponuđen samo u srpskom dijelu.
3. Ima 67 primjera za evropeizam samo u slovenskom.
4. Nema primjera za evropeizam u hrvatskom i srpskom, a da u slovenskom nije.
5. Nema potvrde za evropeizam samo u hrvatskom i slovenskom, a da u srpskom nije.
6. Naprotiv, u 46 primjera stoji evropeizam u srpskom i slovenskom, a da ga u hrvatskom nema.
7. U 28 primjera sva tri jezika imaju evropeizam, ali u 10 primjera samo hrvatski nudi zamjenu za evropeizam, a nema primjera u kojima samo srpski ili samo slovenski nudi zamjenu.

Nameće se kao jasan zaključak da postoje velike razlike između hrvatskoga, srpskoga i slovenskoga jezika u odnosu prema evropeizmima na temelju proučavanog djela, usprkos deklarativnoj težnji urednika za što većim jedinstvom. Hrvatski jezik, vjeran svojoj višestoljetnoj tradiciji, kojoj je purizam bio jednim od bitnih obilježja,⁵ nastavlja svojim uhodanim putem, pokazujući najveće čistunstvo i prema evropeizmima, ali ne isključivo, dogmatsko čistunstvo, nego čistunstvo u funkciji jezične kulture, možda malo pojačano pod utjecajem preporodnog duha i shvaćanja o jeziku. Srpski pokazuje dosta veliku otvorenost spram stranim utjecajima, što je u skladu s njegovim razvojem, a što je i danas njegovo obilježje. Začuduje tolika otvorenost slovenskog jezika prema evropeizmima. On je čak na prvom mjestu, što znači da je kasnije slovenski jezik poprimio jače purističko obilježje i postao najpurističkim od tih triju jezika. Brozović⁶ raspravlja o odnosu pojedinih slavenskih standardnih jezika prema purizmu pa ih s obzirom na to dijeli na jezike koji su slobodni od jačih purističkih tendencija (obilježujuć ih znakom +) i na jezike koji su prošli kroz purističku fazu (označujući ih znakom -). Tako je slovenski jezik označio oznakom -, hrvatski znakom ±, a srpski znakom +. Kad bismo te znakove u njihovu istom značenju promijenili na podatke što ih pruža proučavana građa, onda bi slovenski valjalo označiti znakom +, hrvatski nedvojbeno znakom -, a srpski znakom ±, dakle obrnuto nego što pokazuje Brozović u proučavanju standardnosti suvremenih slavenskih standardnih jezika.

⁵ Usp. Dragica Malić, *Počeci hrvatskoga književnog jezika*, Prilozi, VII međunarodni kongres slavista, Zagreb 1973, 86. - Usp. još Katičić, *n. d.*, 84. i 85.

⁶ Usp. Brozović, *n. d.*, 47-50.

Zusammenfassung

DER PURISMUS IN DER KROATISCHEN, SERBISCHEN UND SLOVENISCHEN SPRACHE
IM WÖRTERBUCH JURIDISCH-POLITISCHE TERMINOLOGIE

Der Autor beschäftigt sich mit dem Verhältnis der kroatischen, serbischen und slovenischen Sprache zu den sogenannten Europäismen im Wörterbuch Juridische-politische Terminologie, Wien 1853. Auf Grund des Materials wird es bewiesen, daß die kroatische Sprache, ihrer traditionellen puristischen Tendenz gemäß, die höchste Stufe des Purismus erweist. Diese Tendenz ist durch den Einfluß von den kroatischen Wie-dergeburtsideen und des jenseitigen Begreifens der Sprache verstärkt. Das Serbische ist durch einen mittleren Purismus charakterisiert, was seiner historischen Entwicklung und seinem heutigen Zustand entspricht. Im Slovenischen findet man die größte Offenheit zur Einnahme der Europäismen, was mit der heutigen slovenischen Sprache in einem starken Widerspruch steht.